

۱ معادل امروزی عبارت «واقعات غریب که خاص، او را بود.» را بنویسید.

۲ از تعبیر کنایی «برای کسی خواب دیدن» چه موقع استفاده می‌شود؟

با توجه به ابیات زیر به ۳ پرسش پاسخ دهید:
بپویدد کاین مهتر آهرمن است
بدان بی‌بها ناسزاوار پوست
جهان آفرین را به دل دشمن است
پدید آمد آوای دشمن ز دوست

۳ «بپویدد» به چه معناست؟

۴ منظور از «مهتر» چه کسی است؟

۵ منظور از «ناسزاوار پوست» چیست؟

۶ بارزترین آرایه‌ی ادبی مصراع دوم بیت زیر را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.
«شماریت با من ببايد گرفت
بدان تا جهان ماند اندر شگفت»

۷ معنی و مفهوم شعر زیر را بنویسید.
شماریت با من ببايد گرفت
بدان تا جهان ماند اندر شگفت

۸ در بیت زیر، «آتش» استعاره از چیست؟
یکی بی‌زیان مرد آهنگرم
ز شاه آتش آید همی بر سرم

با توجه به بیت‌های زیر، به ۵ پرسش بعدی پاسخ دهید.
چو کاوه برون آمد از پیش شاه
از آن چرم کاهنگران پشت پای
همان کاوه آن بر سر نیزه کرد
خروشان همی رفت نیزه به دست
کسی کاو هوای فریدون کند
بپویدد کاین مهتر آهرمن است
بدان بی‌بها ناسزاوار پوست
بر او انجمن گشت بازارگاه
بپوشند هنگام زخم درای
همان گه ز بازار برخاست گرد
که ای نامداران یزدان‌پرست
سر از بند ضحاک بیرون کند
جهان آفرین را به دل دشمن است
پدید آمد آوای دشمن ز دوست

۹ در بیت‌های فوق یک مجاز بیابید و معنی آن را ذکر کنید.

۱۰ معنای «پشت پای» و «زخم درای» را بنویسید.

۱۱ معنای کنایی «سر از بند کسی بیرون کردن» چیست؟

۱۲ «بپوید» به چه معناست و منظور از «مهتر» در این شعر کیست؟

۱۳ معنی مصراع آخر چیست؟

با توجه به عبارت زیر، به ۴ پرسش بعدی پاسخ دهید.
در نمایشگاه کتاب و مطبوعات، چند جلد کتاب و مجله خریدم و پس از تماشای کتاب‌فروشی‌ها و هیجان خریداران، از انتشارات سمت نیز بازدید کردم.

۱۴ میان دو واژه‌ی «کتاب» و «مجله» کدام رابطه‌ی معنایی برقرار است؟

۱۵ شیوه‌ی ساخت واژه‌ی «نمایشگاه» چگونه است؟

۱۶ یک واژه بیابید که به شیوه‌ی علامت اختصاری ساخته شده باشد.

۱۷ واژه‌ی «تماشا» مشمول کدام وضعیّت چهارگانه شده است؟

۱۸ واژه‌ی «یخچال» دچار کدام‌یک از وضعیّت‌های چهارگانه شده است؟

۱۹ شعر زیر را به نثر روان امروزی بنویسید.

شماریت با من نباید گرفت
بدان تا جهان ماند اندر شگفت

۲۰ قهرمان حماسه دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟

۲۱ در بیت: «خروشید کای پایمردان دیو / بریده دل از ترس گیهان خدیو»، «گیهان خدیو» به چه معناست؟

۲۲ با استفاده از روش ترکیب از واژه‌ی «پوش» و با استفاده از روش اشتقاق از واژه‌ی «کوش» دو واژه‌ی جدید بسازید.

۲۳ دو واژه مثال بزنید که با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید به دوران بعد منتقل شده‌اند.

۲۴

در دو بیت زیر:

«محفل ما دگر امروز به بستان مآند
 «به خشم رفته‌ی ما را، که می‌برد پیغام؟
 الف) واژه‌ای بیابید که تحوّل معنایی یافته است؟
 ب) کدام واژه با حفظ معنای قدیم، معنای جدید نیز گرفته است؟

۲۵

برای هر یک از واژه‌های مشخص شده در عبارت زیر در گذر زمان، کدامیک از وضعیت‌های چهارگانه پیش آمده است؟
 «به دستور فرمود تا درآید، در ساعت وارد شد، کیسه‌ای زر بدو داد و بر او دستار و جبه پوشاند.»

۲۶

نخستین چاره‌اندیشی مردم در مقابل بیداد ضخاک چه بود؟

۲۷

چهار واژه از غیر محسوسات مثال بزنید که در گذشته وجود نداشته و امروز به وجود آمده است.

۲۸

چهار واژه مثال بزنید که امروز رایج نیست اما در گذشته وجود داشته است.

۲۹

مشخص کنید واژه‌های زیر، مشمول کدامیک از وضعیت‌های چهارگانه شده‌اند:
 دستور، رکاب، تماشا، کثیف، سفینه، سپر، زین، دستار

۳۰

در جاهای خالی واژه‌های مناسبی بنویسید که معنای فعل‌ها را تغییر دهند. سپس درباره‌ی آن‌ها گفت‌وگو کنید.
 دانش‌آموز ... بُرد.
 دانش‌آموز ... بُرد.
 دانش‌آموز ... بُرد.
 دانش‌آموز ... بُرد.

- ۱ وقایع عجیب و شگفت که مخصوص (ویژه‌ی) او بود. (۰/۵)
- ۲ هنگامی که برای کسی نقشه‌ای کشیده می‌شود. (۰/۵)
- ۳ حرکت کنید - برخیزید (۰/۲۵)
- ۴ ضحاک (۰/۲۵)
- ۵ چرم کم ارزش - پیش‌بند چرمین کاوه (۰/۲۵)
- ۶ «جهان» مجاز از مردم جهان
- ۷ باید به‌خاطر این اعمال به من حساب پس بدهی تا مردم جهان شگفت‌زده شوند.
- ۸ ظلم
- ۹ بازار یا بازارگاه مجاز از مردم بازار
- ۱۰ روی پا / سینه‌ی پا ضربه‌ی پتک
- ۱۱ از اطاعت کسی خارج شدن / اطاعت نکردن
- ۱۲ حرکت کنید / برخیزید - ضحاک
- ۱۳ دوست از دشمن شناخته شد.
- ۱۴ تناسب
- ۱۵ اشتقاق
- ۱۶ سمت
- ۱۷ با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنایی جدید به دوران بعد منتقل شده است.
- ۱۸ هم معنای قدیم را حفظ کرده و هم معنای جدید گرفته است. (۰/۲۵)
- ۱۹ لازم است (باید) (۰/۲۵) برای این اقدام (ظالمانه) به من حساب پس بدهی (۰/۲۵) تا مردم جهان شگفت زده شوند. (۰/۲۵)
- ۲۰ انسان‌هایی هستند که هم از نظر نیرویی مادی ممتازند و هم از لحاظ نیروی معنوی. (۰/۵)
- ۲۱ خدای جهان (۰/۵)

۲۲ خوش پوش (۰/۲۵) کوشا (۰/۲۵) یا هر واژه‌ی صحیح دیگر

۲۳ شوخ، کثیف، سوگند و ... (یا هر مثال درست دیگر)

۲۴ الف) تماشا ب) سپر

۲۵ دستور: تغییر معنا داده
دستار: از زبان خارج گشته است.
کیسه: بدون تغییر معنا تا امروز باقی مانده

۲۶ دو تن مرد پارسا خورش‌خانه‌ی ضحاک را برعهده گرفتند و برای نجات جان همگان چاره‌ای اندیشیدند که روزانه مغز سر یکی از دو نفری را که برای بیرون کردن مغز سرشان می‌آوردند، با مغز گوسفند در آمیزند و دیگری را نجات بخشند که بدین ترتیب ماهانه سی‌تن، از مرگ نجات یافتند.

۲۷ تورّم - بسامد - یارانه - روان‌شناسی

۲۸ درزی ← خیاط

آزفنداک ← رنگین‌کمان

ملطفه ← نامه‌ی خلاصه و کوتاه

پرویزن ← غربال

۲۹ وضعیت الف) دستار

وضعیت ب) دستور، تماشا، کثیف، سفینه

وضعیت ت) رکاب، سپر، زین

۳۰ دانش‌آموز مسابقه را برد / دانش‌آموز برادرش را به خانه برد / دانش‌آموز از همه دل برد / دانش‌آموز رنج بسیاری برد.
* بردن در جملات فوق به ترتیب به معنای پیروز شدن، رساندن، ربودن و تحمل کردن به کار رفته است.

